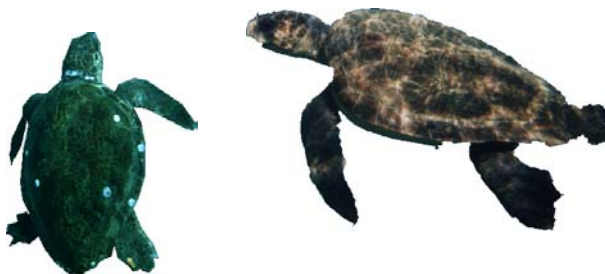




Οδηγίες ήπιας παρατήρησης θαλάσσιων  
χελωνών *Caretta caretta* στη θαλάσσια  
περιοχή του Ε.Θ.Π.Ζ. (κόλπος Λαγανά)



Ιούνιος 2003

## **A) Οδηγίες ήπιας παρατήρησης χελωνών στη θάλασσα**

### **1) Παρουσίαση του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου**

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου (Ε.Θ.Π.Ζ.) ιδρύθηκε με Προεδρικό Διάταγμα, τον Δεκέμβριο του 1999 (ΦΕΚ 906Δ, 22 Δεκεμβρίου 1999). Στα όρια του βρίσκονται οι σημαντικότερες παραλίες ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.

Σκοπός της ίδρυσης του είναι η διαφύλαξη της σημαντικότητας φυσικής κληρονομιάς και η διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας της θαλάσσιας και παράκτιας έκτασης, καθώς των νησίδων του κόλπου του Λαγανά και των νησίδων Στροφάδων, νομού Ζακύνθου, με παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου στην ευρύτερη περιοχή τους.

Ειδικότεροι στόχοι αποτελούν η περιβαλλοντική πληροφόρηση του κοινού και η ανάπτυξη αειφορικών δραστηριοτήτων αναψυχής.

Μεταξύ των αναγκαίων μέτρων στοχεύοντας στην προστασία των ειδών προτεραιότητας (χελώνα *Caretta caretta*, μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*), βασικό στοιχείο αποτελεί η μη ενόχληση των ειδών αυτών, ιδίως κατά την περίοδο αναπαραγωγής τους, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1 της Οδηγίας Ε.Ε. 43/92.

### **2) Κάποια χαρακτηριστικά της παραμονής της χελώνας στον κόλπο Λαγάνα την ημέρα**

α) Στις θαλάσσιες χελώνες, όπως και σε όλα τα ερπετά, η θερμοκρασία του σώματος τους εξαρτάται από τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια οι βιολογικές τους ανάγκες εξαρτώνται από τις συνθήκες που επικρατούν στο περιβάλλον τους και κυρίως από τη θερμοκρασία. Για το λόγο αυτό κατά τη διάρκεια της ημέρας μεγάλος αριθμός χελωνών συγκεντρώνονται κοντά στην ακτή και “λιάζονται” στην επιφάνεια της θάλασσας, σχεδόν σε κατάσταση νάρκης. Αυτό διευκολύνει την ωρίμανση των αυγών που έχουν στο σώμα τους.

β) Οι έρευνες έχουν αποδείξει ότι κατά τη διάρκεια της ημέρας πλησιάζουν και “ανιχνεύουν” την παραλία όπου θα βγουν τη νύχτα. Επιπλέον, τις πρώτες 2-3 μέρες μετά από κάθε ωτοκία, είναι αρκετά εξουθενωμένες και παραμένουν πολλές ώρες ακίνητες στην επιφάνεια της θάλασσας.

γ) Επίσης, επειδή αναπνέουν με πνεύμονες, αναγκάζονται να βγουν κατά τακτά διαστήματα στην επιφάνεια της θάλασσας για να αναπνεύσουν.

### **3) Κανόνες καλής συμπεριφοράς στην διάρκεια της παρατήρησης της θαλάσσιας χελώνας με σκάφος**

Εφόσον η θαλάσσια χελώνα είναι το κύριο αντικείμενο παρατήρησης – δηλαδή όλη η δραστηριότητα αυτή βασίζεται στην παρουσία των χελωνών – οι κανόνες καλής συμπεριφοράς στοχεύουν στον σεβασμό της και στη μη ενόχληση της.

Επιπλέον, οι κανόνες αυτοί στοχεύουν στην ικανοποιητική ενημέρωση των πελατών και σε μια γενική καλή παροχή υπηρεσιών που θα συμβάλλει σημαντικά στην βελτίωση τις εικόνας των τουριστικών δραστηριοτήτων που προσφέρονται στον χώρο του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου και γενικότερα στο νησί Ζακύνθου.

### **3.1) Θέματα παρενόχλησης της θαλάσσιας χελώνας:**

Η παρενόχληση της θαλάσσιας χελώνας μπορεί να οριστεί σαν όλες οι ανθρωπινές δραστηριότητες που τείνουν να προκαλέσουν αλλαγές στην συμπεριφορά ή/ και στην διαδικασία αναπαραγωγής της.

Κάποιες ενδείξεις παρενόχλησης της θαλάσσιας χελώνας μπορεί να είναι:

- α) Ξαφνική αλλαγή κατεύθυνσης κατά την κολύμβηση
- β) Αλλαγή στην ταχύτητα κολύμβησης
- γ) Κατάδυση της χελώνας ενώ ξεκουράζεται στην επιφάνεια
- δ) Γενική αλλαγή στην συμπεριφορά των χελωνών (ενδείξεις εξαντλήσεως της χελώνας, συχνές αναβάσεις στην επιφάνεια για αναπνοή)

### **3.2 Βασικές αρχές καλής παρατήρησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta***

- 1) Η ελάχιστη απόσταση παρατήρησης του ζώου όταν βρίσκεται στην επιφάνεια ορίζεται στα 10-15 μέτρα και 3-5 μέτρα όταν βρίσκεται στον πυθμένα.
- 2) Η διάρκεια παρακολούθησης της ίδιας χελώνας να μην ξεπερνά τα 10 λεπτά της ώρας ανά σκάφος όταν βρίσκεται στην επιφάνεια και 15 λεπτά όταν βρίσκεται στο πυθμένα.
- 3) Δεν θα πρέπει να υπάρχει καμία φυσική επαφή με το ζώο.
- 4) Δεν πρέπει η προσέγγιση του σκάφους προς της χελώνα να είναι μετωπική (δες σχήμα).
- 5) Να μην παρακολουθούν την ίδια χελώνα πάνω από δύο σκάφη.
- 6) Η ταχύτητα στην διάρκεια της παρακολούθησης δεν πρέπει να ξεπερνά τα δυο ναυτικά μιλιά την ώρα .
- 7) Οι περιηγήσεις με τα επαγγελματικά σκάφη για την παρατήρηση της θαλάσσιας χελώνας να γίνονται μεταξύ 11πμ και 5μμ.
- 8) Η απόσταση αναμονής των σκαφών ορίζεται στα 45 μέτρα μακριά από την χελώνα (δες σχήμα).
- 9) Η κολύμβηση των πελατών ή του χειριστή του σκάφους με την χελώνα απαγορεύεται.
- 10) Ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός επιβατών – πελατών ανά σκάφος ορίζεται στα 25 άτομα. Ο αριθμός αυτός ορίζεται σύμφωνα με το πρωτόκολλο του σκάφους.

### **4) Θέματα βελτίωσης των υπηρεσιών προς τον επισκέπτη**

Ο σεβασμός των κανόνων καλής συμπεριφοράς κατά τη διάρκεια της παρατήρησης των θαλασσιών χελωνών συνοδεύεται από την κατάλληλη ενημέρωση των επισκεπτών όπως καθώς επίσης από τον σεβασμό των υπολοίπων χρηστών του θαλάσσιου χώρου.

- 1) Προφορική ενημέρωση ή ενημέρωση μέσω φυλλαδίων των πελατών σχετικά με τις βασικές αρχές καλής παρατήρησης της θαλάσσιας χελώνας πριν την αναχώρηση.
- 2) Οι ιδιοκτήτες και οι χειριστές των σκαφών περιήγησης ενημερώνουν προφορικά – σχετικά με την βιολογία των θαλάσσιων χελωνών - τους πελάτες τους ή με φυλλάδια ή προσφέρουν επιτόπου ενημέρωση από αρμόδιους φορείς (π.χ. Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου) στην διάρκεια της περιήγησης.
- 3) Σεβασμός των μέτρων προστασίας στον κόλπο Λαγανά όπως ορίζονται από το Προεδρικό Διάταγμα δημιουργίας του Πάρκου και από τον Κανονισμό Λιμένα

Ζακύνθου. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα όρια ταχύτητας που ισχύουν στον χώρο του Πάρκου όπως και στην ασφάλεια των λουομένων.

4) Αναφορά στις πινακίδες παρουσίασης της δραστηριότητας των ωρών αναχώρησης, του μέγιστου αριθμού επιτρεπομένων επιβατών και της τιμής της διαδρομής.

5) Σταδιακή αλλαγή των δίχρονων μηχανών των σκαφών με τετράχρονες που είναι πιο φιλικές προς το περιβάλλον.

6) Η χρήση ενός προστατευτικού προπέλας είναι επιθυμητή.

7) Ο χειριστής του σκάφους τοποθετεί τουλάχιστον ένα κάδο απορριμμάτων που θα είναι προσβάσιμο για τους πελάτες του.

### **Κύριοι κανόνες προσέγγισης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta***

